

УДК 355.457.1(477)+005:378.225

Віктор Березюк

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри прикордонного контролю,
Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького,
м. Хмельницький, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-8565-5441>
viktor.bereziuk@gmail.com

Максим Токарчук

старший викладач кафедри прикордонного контролю,
Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького,
м. Хмельницький, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-4011-6422>
tok_maximus@ukr.net

Вадим Бойко

старший викладач кафедри прикордонного контролю,
Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького,
м. Хмельницький, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-2444-9024>
vadim.vadyan84@gmail.com

Віктор Колесніков

старший офіцер відділу організації прикордонного контролю
управління організації прикордонного контролю,
Департаменту охорони державного кордону
Адміністрації Державної прикордонної служби України
м. Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-8824-690X>
victorkoless87@gmail.com

© Березюк В., Токарчук М., Бойко В., Колесніков В.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ШТАБАМ ОРГАНІВ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ ЩОДО ОЦІНКИ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ЗАГРОЗ ЗА НАПРЯМКАМИ КОНТРАБАНДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПУНКТАХ ПРОПУСКУ НА КОРДОНАХ З КРАЇНАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

У статті проаналізовано нормативно-правові дефініції процесу контрабандної діяльності та оглядової роботи в пунктах пропуску через державний кордон, проблеми, що виникають в процесі її проведення.

В умовах активізації ризиків на державному кордоні постає нагальна потреба в оцінці актуальних та потенційних загроз та їх прогнозуванні на певний період з метою своєчасної протидії їм навіть в умовах відсутності достатньої кількості сил та засобів.

Прогнозування – процес складний та трудомісткий для будь-якої організації, тому початковим етапом процесу прогнозування є ідентифікація потреби в прогностичній інформації. На цьому етапі необхідно дати відповідь на питання: “Для чого потрібний цей прогноз? Яким чином він буде використаний для підготовки та прийняття рішення на відповідному рівні управління?” Саме тому було проведено ідентифікацію учасників процесу прогнозування: суб’єкта, замовника та користувача.

Суб’єкт прогнозування – це організація, структурний підрозділ, що здійснює розробку прогнозу. В нашому випадку – це інформаційно-аналітичний відділ органу охорони державного кордону.

Замовник прогнозу – організація, структурний підрозділ або окрема посадова особа, що ставить завдання на розробку прогнозу. В органі охорони державного кордону – це штаб і начальник штабу відповідно.

Користувач прогнозу – організація, структурний підрозділ або посадова особа, що використовують результати в своїй діяльності. В окремих випадках користувачами прогнозу може бути і замовник. Користувачами прогнозу є як прикордонні підрозділи, так і штаб органу охорони державного кордону.

З метою оцінки та прогнозування загроз за напрямками контрабандної діяльності було проведено статистичний аналіз ре-

зультатів оперативно-службової діяльності в пунктах пропуску через державний кордон з країнам-членами Європейського Союзу та за допомогою спрощеного методу прогнозування, екстраполяції, було визначено тенденції у видах протиправної діяльності у середньостроковій перспективі на період 2021–2022 рр. Застосування екстраполяції для прогнозування базувалося на припущенні, що характер динаміки, тобто певна закономірність (тенденція) зміни досліджуваного явища, яка мала місце для певного періоду часу в минулому збережеться на обмеженому відрізку в майбутньому. Статистичний аналіз ґрунтувався на відомостях аналітичних зведень про обстановку на державному кордоні та результатів оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України у період з 2012 до 2020 рр. Оцінка та прогнозування здійснювалось відносно лише одного з видів контрабандної діяльності – контрабанди зброї, решту можливо буде визначити за аналогічною методикою.

Використання кількісного та якісного прогнозування показників контрабандної діяльності разом із залученням висококваліфікованого персоналу, сучасних технічних засобів огляду, службових собак цілком здатне підвищити ефективність виявлення в ППР предметів та матеріалів, заборонених до ввезення/вивезення в/з Україну(и).

Ключові слова: екстраполяція; кількісні та якісні показники; контрабанда; контроль другої лінії; контроль першої лінії; огляд транспортних засобів; прогнозування.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Контрабандна сфера є об'єктом діяльності правоохоронних органів, у тому числі Держприкордонслужби [12].

Відповідно до [8], предметом контрабанди можуть виступати:

- 1) культурні цінності;
- 2) отруйні речовини;
- 3) сильнодіючі речовини;
- 4) вибухові речовини;
- 5) радіоактивні матеріали;

б) зброя та боєприпаси (крім гладкоствольної мисливської зброї та бойових припасів до неї);

7) спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації.

Протидія економічній злочинності не є основним завданням прикордонного відомства, але результати у цій сфері також досить вагомі. Однак, деякі види контрабанди є об'єктом прискіпливої уваги. До прикладу, мова може йти про акцизні товари (алкоголь, цигарки, нафтопродукти).

Огляд транспортних засобів і вантажів в ППР з метою виявлення предметів та матеріалів, заборонених до ввезення/вивезення в/з Україну(и) організований та здійснюється в процесі процедур здійснення контролю першої та другої ліній [10].

Контроль першої лінії включає проведення заходів перевірки в мінімально необхідному обсязі для визначення наявності законних підстав для перетинання державного кордону транспортними засобами та вантажами.

Він передбачає проведення візуального огляду транспортних засобів та вантажів без втручання в їх конструктивні особливості (зовнішній огляд транспортних засобів та вантажів, огляд кабін, купе, кают, салонів, цілісності упаковок, наявність пломб, спостереження за поведінкою пасажирів та обслуги).

Контроль другої лінії – це заходи щодо додаткового вивчення наявності законних підстав для перетинання державного кордону України транспортними засобами і переміщення через нього вантажів.

Рішення про застосування процедури контролю другої лінії стосовно транспортних засобів та вантажів приймається СПнППР [11].

У процесі оглядової роботи виникають проблеми об'єктивного та суб'єктивного характеру, до прикладу:

неналежні теоретичні знання та практичні навички місць можливого укриття предметів контрабанди в сучасних транспортних засобів, насамперед вантажних;

відсутність постійної достовірної інформації про можливість перетинання кордону контрабандою;

недостатня укомплектованість підрозділів відповідними спеціалістами призводить до використання службових собак на смугах руху, що унеможливує їх роботу з огляду максимальної кількості транспортних засобів та вантажів, які переміщуються через державний кордон;

у ППР відсутні сучасні засоби для проведення огляду транспортних засобів та вантажів без їх розвантаження, що зокрема призводить до збільшення часу на оформлення або взагалі затрудняє проведення огляду.

Неефективна оглядова робота з виявлення контрабанди потенційно призведе до негативних наслідків у загальному. Тому, об'єктивно, виникає необхідність у постійному проведенні статистичного аналізу результатів оперативно-службової діяльності у ППР, аналітичних зведень про обстановку на державному кордоні за останні роки та визначенням основних загроз за напрямками контрабандної діяльності, прогнозування її кількісних та якісних показників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Існує достатня кількість наукових праць, які надають напрямки діяльності з підвищення ефективності оглядової роботи в ППР через державний кордон, протидії контрабандній діяльності. Практично всі вони спрямовані на вдосконалення технічних засобів прикордонного контролю, підготовки персоналу до оглядової роботи, комплексного застосування різних сил та засобів, службових собак. Але є важливим визначення прогнозування напрямків загроз на підставі аналітичної роботи штабів органів охорони державного кордону.

Зокрема, питанням оглядової роботи та протидії контрабандної діяльності були присвячені роботи Бінковського О. А. (вибір параметрів технічних засобів для огляду транспортних засобів) [3], Єрошина Б. Ф. (імовірність виявлення предметів контрабанди в вантажах різної складності) [6], Лейди Б. В. (використання сил та засобів для проведення оглядової роботи) [7], Шершуна А. А. (митне оформлення транспортних засобів та вантажів) [20].

Мега статті – на підставі аналізу наукової літератури, нормативних документів, практичного досвіду у сфері прикордонного контролю, результатів ОСД у ППР на ділянці кордону з країнами ЄС, зведень

про обстановку на державному кордоні розробити рекомендації щодо визначення основних загроз за напрямками контрабандної діяльності в ППР з використанням методик прогнозування.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

З метою оцінки та прогнозування загроз за напрямками контрабандної діяльності проведемо статистичний аналіз результатів ОСД в ППР на західному сегменті кордону та за допомогою спрощених методів прогнозування визначимо тенденції у видах протиправної діяльності [14].

Для прикладу, обмежимося оцінкою та прогнозуванням тільки одного з видів контрабандної діяльності – контрабанди зброї, решту можливо визначити за аналогічною методикою.

Проведемо статистичний аналіз результатів оперативно-службової діяльності органів охорони державного кордону на кордоні з країнами ЄС.

Загалом по кордону відмічається збільшення активності та обсягів незаконного переміщення через державний кордон зброї на 7,83 % (2020 р. – у 385 випадках виявлено 468 од., 2019 р. – у 320 випадках виявлено 434 од.).

Із загальної кількості переважна більшість зброї затримується в ППР для автомобільного та залізничного сполучення.

Найбільш активною залишалась українсько-польська ділянка кордону, де у 280 випадках виявлено 340 од. зброї (70 % від загальної кількості).

Разом з цим, відмічається:

Збільшення кількості виявленої зброї на кордоні зі Словаччиною – на 21 % (у 2019 р. – 37 од., у 2020 р. – 45), з Румунією – на 27 % (у 2019 р. – 33 од., у 2020 р. – 42) та з Угорщиною – на 17 % (у 2019 р. – 35 од., у 2020 р. – 41 [14]).

Для достовірності розрахунків та визначення тенденцій виникає необхідність у статистичних даних за напрямком контрабандної діяльності за період хоча б 5–7 років [14]–[18].

Зведемо дані з виявлення зброї на західному кордоні за період 2012–2020 роки (табл. 1).

**Статистичні дані щодо затримання зброї в ППР
на ділянках кордону з країнами ЄС у 2012–2020 рр (од.)**

Рік	Країна				
	Польща	Словаччина	Угорщина	Румунія	ВСЬОГО
2012	140	50	47	43	280
2013	270	20	6	16	312
2014	370	29	9	74	482
2015	350	27	8	66	451
2016	554	0	13	39	606
2017	500	1	16	22	539
2018	320	12	20	32	384
2019	329	37	35	33	434
2020	340	45	41	42	468

Проведемо аналіз якісних показників контрабандної діяльності за напрямком “зброя”, використовуючи аналітичні зведення [1].

У більшості випадків вогнепальна зброя виявлялась у громадян України, Литви, Німеччини, Словаччини та Румунії.

Основними способами переміщення зброї залишаються:

вогнепальної та мисливської – автомобільним транспортом на виїзд з України, приховано серед багажу або в конструктивних особливостях транспортних засобів;

холодної, пневматичної та електрошокової – в салонах транспортних засобів як в Україну, так і з України, в основному як засіб самозахисту.

На підставі наведених статистичних даних, використовуючи доступні засоби прогнозування пакету програм MS Office Microsoft Excel, можливо спрогнозувати інтенсивність потоку контрабанди зброї в певний період часу на підставі статистичних показників за минулий період.

Прогнозування можливо здійснювати за різними показниками оперативного-службової діяльності. Головне – мати достатньо статистичної інформації.

Ідея прогнозування службових показників базується на припущенні, що закономірність розвитку, яка діяла в минулому (усередині ряду службової динаміки), збережеться і в прогнозованому майбутньому. У цьому сенсі прогноз засновано на екстраполяції. Екстраполяція, проведена в майбутнє, називається перспективною, а в минуле – ретроспективною.

Прогнозування методом екстраполяції базується на припущеннях:

а) розвиток досліджуваного явища в цілому описується плавною кривою;

б) загальна тенденція розвитку явища в минулому і сьогоденні не вказує на серйозні зміни в майбутньому;

в) урахування випадковості надає можливість оцінити ймовірність відхилення від закономірного розвитку.

Надійність і точність прогнозу залежать від того, наскільки близькими до дійсності виявляться ці припущення і наскільки точно вдалося охарактеризувати виявлену в минулому закономірність [2], [4].

Наведемо практичний розрахунок.

Для експериментального дослідження прогнозування процесу контрабандної діяльності як вихідних даних візьмемо відповідну інформацію, яку надано таблиці 1.

Результати прогнозування показників контрабандної діяльності подані на рис. 1, 2.

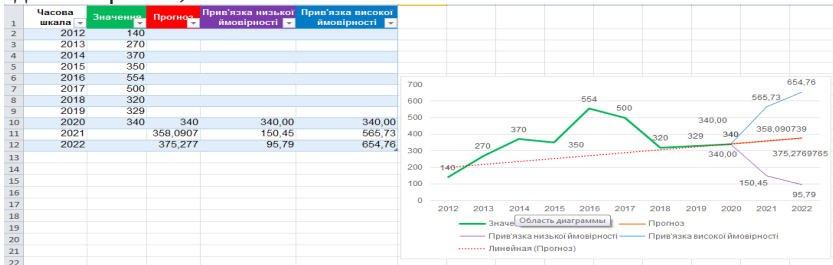
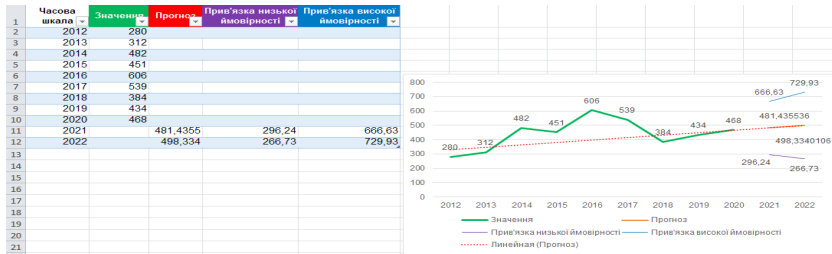

Рис. 1. Результат прогнозування контрабандної діяльності на ділянці кордону з Республікою Польща до 2022 року на підставі статистичних даних за 2012–2020 р.

Рис. 2. Результат прогнозування контрабандної діяльності на ділянці кордону з країнами ЄС до 2022 року на підставі статистичних даних за 2012–2020 рр

Штаб прикордонного загону, маючи статистичні дані результатів ОСД, може здійснювати прогнозування, за необхідності, на будь-який період (місяць, рік тощо). Процедури розрахунку при цьому не змінюються.

Прогнозування може здійснюватися за окремими ППр, ППр для різного виду сполучення.

Отримавши інформацію за кількісними показниками, штабами органів охорони державного кордону проводиться прогнозування за якісними ознаками. Основними питаннями, на які потрібно відповісти, будуть:

На яких транспортних засобах можливе перевезення через кордон контрабанди?

Які часові показники (в який час доби, період, сезон) перетинання кордону контрабандою?

Де зареєстрований транспортний засобів (юридична особа, фізична особа).

Які марки, моделі транспортних засобів та з яким місцем реєстрації (область, місто) транспортні засоби?

У вантажах якого типу може провозитись контрабанда?

Які конструктивні особливості можуть використовуватися для перевезення контрабанди?

Крім того, штаб аналізує зведення про обстановку на державному кордоні за період [1] та фактори, які впливають на рівень загрози

контрабандної діяльності на кордонах з країнами ЄС та профілі ризиків на поточний період.

Наведемо приклад прогнозування контрабандної діяльності за якісними ознаками.

Аналіз практичної діяльності органів охорони державного кордону ЗхРУ щодо протидії контрабанді дозволив визначити, що основними способами та схемами злочинної діяльності можуть бути такі [1], [14]–[18].

1. Використання документів для митного оформлення вантажу, що надійшов на територію України:

з поданням неправдивих даних про інвойсну кількість чи вартість товару; із зміною фактичного найменування товару (вантажу); під виглядом гуманітарної допомоги; ввезення нових товарів під виглядом секунд-хенду;

використання сертифікатів про переміщення лісоматеріалів через державний кордон України, які вже були використані при відправленнях попередніх партій товару; незаконне вивезення з України брухту кольорових металів; неправдиві дані про режим вантажу, що фактично ввозиться на територію України, у т. ч. залізничним транспортом, а оформляється як транзитний (“перерваний транзит”); порушення законодавства при переміщенні товарів митною територією України в режимі “Транзит”.

2. Провезення вантажів через ППР “в темну” (без прикордонно-митного оформлення).

3. Сплата митних платежів не в повному обсязі шляхом оформлення товарів на фірми, які зареєстровані у вільних економічних зонах, що передбачає розмитнення товарів на пільгових умовах.

4. Вантаж, що прибув на територію України, розформовується за вказівкою відправника вантажу начебто для повернення назад або переадресування.

5. Вантаж, що прибув на територію України в ППР для залізничного сполучення, перевозиться на митні ліцензійні склади, де під час його оформлення застосовуються перераховані вище схеми протиправної діяльності.

6. Вантаж на територію України ввозиться в режимі “реекспорту”.

7. Ухилення від сплати митних платежів шляхом ввезення товарів на митну територію України під виглядом давальницької сировини для подальшої переробки на території України.

8. Підробка (зміна) вузлових та агрегатних номерів на автомобілі, зміна типу автомобіля.

9. Використання підроблених документів на автомобілі, які ввозяться в Україну, а також реєстраційних номерів та документів, які незаконно видані.

10. Укладання громадянином України негласного договору з власником транспортного засобу однієї з країн Західної Європи про купівлю його автомобіля за 50–60 % його вартості.

11. Ввезення викраденого автотранспорту (тактика “дублів” за маркою та кольором автомобіля).

Найбільш часто контрабандні товари можуть переміщуватися:

а) в поїздах – купе провідників, рундуки у пасажирських купе, матраци та подушки комплекту для відпочинку пасажирів, особисті речі пасажирів та провідників, тамбури, міжстельовий простір, туалети вагонів, за трубою опалювальної системи, опалювальні батареї в купе пасажирів, ящики для вугілля, топка робочого тамбура, раковина туалету;

б) у вантажних автомобілях – подвійні стіни у вантажному відділенні, паливні баки, повітряні фільтри, палетні відсіки під рамою автомобіля, кабіна, місце для відпочинку водіїв, запасні колеса, рама причепа;

в) в автобусах – багажне відділення, повітропроводи пасажирського салону, місця пасажирів, ручний багаж, двері водія;

г) у легкових автомобілях – багажний відсік, запасні колеса, підкрилки, повітряний фільтр, панель приладів, двері, обшивка салону, підголовники і крісла водія та пасажирів;

д) у літаках – багажне відділення, ручний багаж пасажирів, в одязі та на тілі пасажирів.

Основні способи ввезення зброї, вибухівки, набоїв:

приховування від прикордонно-митного контролю заборонених предметів у конструктивних особливостях транспортних засобів та спеціально облаштованих тайниках та схованках;

ввезення під виглядом інших товарів.

Основні способи ввезення наркотичних засобів:

приховування від прикордонно-митного контролю заборонених предметів в конструктивних особливостях транспортних засобів та спеціально облаштованих тайниках та схованках;

провезення наркотичних засобів у посылках, особистих речах, наркокур'єрами;

приховування наркотичної сировини в приміщеннях транспортних засобів окремо від наркокур'єра, з метою уникнення від відповідальності у разі виявлення.

Основні способи ввезення контрабандних товарів:

приховування від прикордонно-митного контролю;

заниження митної вартості та ваги товару;

оформлення під кодом іншого товару з меншою митною вартістю;

виготовлення подвійних пакетів документів на один і той самий товар;

перерваний транзит через територію України з розвантаженням транзитного товару.

На підставі кількісного та якісного прогнозування контрабандної діяльності за її видами, штабом ООДК розробляються превентивні комплексні заходи щодо проведення оглядової роботи в рамках контролю першої та другої ліній контролю.

Звісно, що при плануванні оглядової роботи повинні бути враховані об'єктивні чинники, як то відсутність достатнього часу для проведення огляду, належних майданчиків з необхідним обладнанням, неукомплектованість інспекторським складом, сучасною спеціальною оглядовою технікою, яка б дозволяла значно скоротити час на проведення огляду важкодоступних місць і надавала можливість виявляти схованки в транспортних засобах, зроблених у заводських умовах.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Підвищення ефективності оглядової роботи в ППр можливо за рахунок визначення штабами органів охорони державного кордону превентивних заходів на підставі аналізу результатів оперативно-службової діяльності та аналітичних зведень та прогнозування.

Звісно, само прогнозування є складним процесом та може складатися з декількох етапів. Прогнозування процесу контрабандної діяльності, що очікується в наступному періоді охорони державного кордону в ППр, рекомендується проводити шляхом узагальнення наявних статистичних даних протиправної діяльності в ППр за підсумками ОСД, складенням графіків залежності кількості випадків правопорушень в ППр від певних показників, проведенням прогнозу щодо категорії осіб та транспортних засобів, які можуть здійснювати контрабандну діяльність в ППр, визначенням елементів рішення на охорону державного кордону в ППр.

Кількісне та якісне прогнозування показників контрабандної діяльності разом із використанням висококваліфікованого персоналу, сучасних технічних засобів огляду, службових собак максимізує показники щодо виявлення в ППр предметів та матеріалів, заборонених до ввозу/вивозу в/з Україну(и).

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на визначення та деталізацію напрямків контрабандної діяльності по ППр для різних видів сполучення, а також особливостей оглядової роботи в контрольних пунктах в'їзду-виїзду на ділянках з тимчасово окупованими територіями у Донецькій та Луганській областях.

Список використаних джерел

1. Аналітичне зведення про обстановку на державному кордоні та результати оперативно-службової діяльності державної прикордонної служби України у 2020 році. АДПСУ. Київ. 2020. 55 с.
2. Бевзюк А. О. Рекомендації органам управління прикордонних загонів ЗхРУ щодо організації прикордонного контролю на ділянці відповідальності на основі прогнозування показників оперативно-службової діяльності : магістерська робота. Хмельницький, 2019. 102 с.

3. Бінковський О. А. Сучасні підходи до розвитку системи пропуску через державний кордон осіб і транспортних засобів. *Актуальні питання прикордонної безпеки: сучасний стан та перспективи розвитку* : збірник наукових праць НДІ ДПСУ. Київ. Вид-во НАДПСУ, 2011. № 2. С. 3–9.
4. Боротьба з контрабандою: необхідність нових підходів. URL: http://mndc.naiu.kiev.ua/Gurnal/12text/g12_10.htm
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. Київ, Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2009. 1736 с.
6. Єрошин Б. Ф. Методика визначення оптимального складу сил і засобів органів прикордонного контролю. *Збірник наукових праць. № 11, Ч. II / гол. ред. Б. М. Олексієнко*. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2009. С. 8–16.
7. Лейда Б. В. Методика оцінки ефективності прикордонного контролю. *Науковий вісник ДПСУ. № 2*. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2004. С. 72–73.
8. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
9. Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними : постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 451. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/451-2012-%D0%BF#Text>.
10. Про затвердження Інструкції з проведення аналізу ризиків у Держприкордонслужбі : наказ Міністерства внутрішніх справ України від МВС від 11.12.2017 № 1007. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0091-18#Text>
11. Про організацію та здійснення огляду транспортних засобів і вантажів : наказ Адміністрації Держприкордонслужби України від 22.04.2011 № 260. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0260621-11#Text>
12. Про прикордонний контроль : Закон України від 05.11.2009. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1710-17#Text>
13. Результати оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України за 2019–2020 роки. URL: https://dpsu.gov.ua/upload/Rezultati_OSD.pdf (дата звернення: 14.12.2020)
14. Результати оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України за 2018–2019 роки. URL: https://dpsu.gov.ua/upload/infografika_2019_na_sayt.pdf (дата звернення: 14.12.2020)
15. Результати оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України за 2017–2018 роки. URL: <https://dpsu.gov.ua/ua/photo-infografika-rezultati-operativno-sluzhbovoi-diyalnosti-za-2018-rik/> (дата звернення: 14.12.2020)

16. Результати оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України за 2016–2017 роки. URL: <https://dpsu.gov.ua/ua/photo/infografika-rezultati-operativno-sluzhbovoi-diyalnosti-za-2017-rik/> (дата звернення: 14.12.2020)

17. Результати оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України за 2015–2016 роки. URL: <https://dpsu.gov.ua/ua/photo/infografika-rezultati-operativno-sluzhbovoi-diyalnosti/> (дата звернення: 14.12.2020)

18. Результати оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України за 2014–2015 роки. URL: https://dpsu.gov.ua/upload/file/stat_buleten_2015_sayt.pdf (дата звернення: 14.12.2020)

19. Результати оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України за 2013–2014 роки. URL: https://dpsu.gov.ua/upload/file/stat_buleten_2015_sayt.pdf (дата звернення: 14.12.2020)

20. Результати оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України за 2012–2013 роки. URL: https://dpsu.gov.ua/upload/file/stat_buleten_2015_sayt.pdf (дата звернення: 14.12.2020)

21. Савченко М. В. Рекомендації штабам органів охорони державного кордону та начальникам підрозділів ЗхРУ щодо удосконалення протидії контрабанді зброї та боеприпасів у пунктах пропуску через державний кордон : магістерська робота. Хмельницький, 2019. 92 с.

22. Шершун А. А., Нездоровін В. П., Миропольська О. В. Основи митного законодавства в Україні : навч.-метод. посіб. Київ : ТП Пресс, 2004. 416 с.

References

1. *Analitychne zvedennia pro obstanovku na derzhavnomu kordoni ta rezultaty operatyvno-sluzhbovoi diialnosti Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy u 2020 rotsi (2020)*. [Analytical summary of the situation at the state border and the results of operational and service activities of the State Border Guard Service of Ukraine in 2020] ADPSU. Kyiv. 2020. 55 s. [in Ukrainian]

2. Bevziuk A. O. (2019) *Rekomendazii orhanam upravlinnia prykordonnykh zagoniv ZkhRU shchodo orhanizatsii prykordonnoho kontroliu na diliansi vidpovidalnosti na osnovi prohnozuvannia pokaznykiv operatyvno-sluzhbovoi diialnosti / [Recommendations to the management bodies of the border detachments of the ZHRU on the organization of border control in the area of responsibility on the basis of prognosis of indicators of operational and service activities]* Mahisterska robota. Khmelnytsky, 2019. 102 s. [in Ukrainian]

3. Binkovskiy O. A. (2011) *Suchasni pidkhody do rozvytku systemy propusku cherez derzhavnyi kordon osib i transportnykh zasobiv* [Modern approaches to the development of the system of crossing the state border of persons and vehicles] O. A. Binkovskiy // Aktualni pytannia prykordonnoi bezpeky: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku: zbirnyk naukovykh prats NDI DPSU. Kyiv. Vyd-vo NADPSU, 2011. № 2. S. 3–9. [in Ukrainian]
4. *Borotba z kontrabandoiu: neobkhidnis tnovykh pidkhodiv* (2006) [Combating smuggling: the need for new approaches] [Elektronnyi resurs]: Rezhym dostupu: http://mndc.naiu.kiev.ua/Gurnal/12text/g12_10.htm [in Ukrainian]
5. *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* (2009) [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language] Uklad. i golov. red. V. T. Busel. K. Irpin: VTF “Perun”, 2009. 1736 s. [in Ukrainian]
6. Yeroshin B. F. (2009) *Metodyka vyznachennia optimalnogo skladu syl i zasobiv organiv prykordonnoho kontroliu*: [Methodology for determining the optimal composition of forces and means of border control] *Zbirnyk naukovykh prats № 11, Ch. II / gol. red. B. M. Oleksiyenko. Khmelnytsky : Vydavnytstvo NADPSU, 2009. S. 8–16. [in Ukrainian]*
7. Leida B. V. (2004) *Metodyka otsinky efektyvnosti prykordonnoho kontroliu*: [Methodology for assessing the effectiveness of border control] *Naukovyi visnyk DPSU № 2. Khmelnytsky : Vydavnytstvo NADPSU, 2004. S. 72–73. [in Ukrainian]*
8. *Mytnyi kodeks Ukrainy* (2012) [Customs Code of Ukraine]: *Zakon Ukrainy vid 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>. [in Ukrainian]*
9. *Pytannia propusku cherez derzhavnyi kordon osib, avtomobilnykh, vodnykh, zaliznychnykh ta povitrianykh transportnykh zasobiv pereviznykiv i tovariv, shcho peremishchuiutsia nymy* (2012) [The issue of crossing the state border of persons, road, water, rail and air vehicles of carriers and goods moving by them] [Elektronnyi resurs]: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21.05.2012 № 451. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/451-2012-%D0%BF#Text>. [in Ukrainian]
10. *Pro zatverdzhennia Instruksii z provedennia analizu ryzykiv u Derzhprykordonsluzhbi* (2017) [About claim of instruction on risk analysis in the StateBorderGuardService] [Elektronnyi resurs]: nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy MVS vid 11.12.2017 № 1007. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0091-18#Text>. [in Ukrainian]
11. *Pro orhanizatsiiu ta zdiisnennia ohliadu transportnykh zasobiv i vantazhiv* (2011). [About the organization and implementation of inspection of vehicles and

cargoes]: nakaz Administratsii Derzhprykordonsluzhby Ukrainy vid 22.04.2011 № 260. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0260621-11#Text>

12. *Pro prykordonnyi kontrol* (2009) [About border control] : Zakon Ukrainy vid 05.11.2009. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1710-17#Text>. [in Ukrainian]

13. *Rezultaty operatyvno-sluzhbovoi diialnosti Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy za 2019-2020 roky* [The results of operational and service support activities of the State Border Guard Service of Ukraine in the period from 2019 to 2020] URL: https://dpsu.gov.ua/upload/Pezyltati_OCД.pdf (data zvernennia: 14.12.2020). [in Ukrainian]

14. *Rezultaty operatyvno-sluzhbovoi diialnosti Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy za 2018-2019 roky* / [The results of operational and service support activities of the State Border Guard Service of Ukraine in the period from 2018 to 2019] URL: [http:// https://dpsu.gov.ua/upload/infografika_2019_na_sayt.pdf](http://https://dpsu.gov.ua/upload/infografika_2019_na_sayt.pdf) (data zvernennia: 14.12.2020) [in Ukrainian]

15. *Rezultaty operatyvno-sluzhbovoi diialnosti Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy za 2017-2018 roky* / [The results of operational and service support activities of the State Border Guard Service of Ukraine in the period from 2017 to 2018] URL: <https://dpsu.gov.ua/ua/photo-infografika-rezultati-operativno-sluzhbovoi-diyalnosti-za-2018-rik/> (data zvernennia: 14.12.2020) [in Ukrainian]

16. *Rezultaty operatyvno-sluzhbovoi diialnosti Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy za 2016-2017 roky* / [The results of operational and service support activities of the State Border Guard Service of Ukraine in the period from 2016 to 2017] URL: <https://dpsu.gov.ua/ua/photo/infografika-rezultati-operativno-sluzhbovoi-diyalnosti-za-2017-rik/> [in Ukrainian]

17. *Rezultaty operatyvno-sluzhbovoi diialnosti Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy za 2015-2016 roky* / [The results of operational and service support activities of the State Border Guard Service of Ukraine in the period from 2015 to 2016] URL: <https://dpsu.gov.ua/ua/photo/infografika-rezultati-operativno-sluzhbovoi-diyalnosti/> (data zvernennia: 14.12.2020) [in Ukrainian]

18. *Rezultaty operatyvno-sluzhbovoi diialnosti Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy za 2014-2015 roky* / [The results of operational and service support activities of the State Border Guard Service of Ukraine in the period from 2014 to 2015] URL: https://dpsu.gov.ua/upload/file/stat_buleten_2015_sayt.pdf (data zvernennia: 14.12.2020) [in Ukrainian]

19. *Rezultaty operatyvno-sluzhbovoi diialnosti Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy za 2013-2014 roky* / [The results of operational and service support activities of the State Border Guard Service of Ukraine in the period from 2013 to 2014]. URL: http://dpsu.gov.ua/upload/file/stat_buletyn_2015_sayt.pdf (data zvernennia: 14.12.2020) [in Ukrainian]

20. *Rezultaty operatyvno-sluzhbovoi diialnosti Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy za 2012-2013 roky* / [The results of operational and service support activities of the State Border Guard Service of Ukraine in the period from 2012 to 2013]. URL: https://dpsu.gov.ua/upload/file/stat_buletyn_2015_sayt.pdf (data zvernennia: 14.12.2020) [in Ukrainian]

21. Savchenko M. V. (2019) *Rekomendazii shtabam orhaniv ohorony derzhavnogo kordonu ta nachalnykam pidrozdiliv ZkhRU shchodo udoskonalennia protydzii kontrabandi zbroi ta boieprypasiv u punktakh propusku cherez derzhavnyi kordon* / [Recommendations to the staffs of the State Border Guard Bodies and the heads of ZHRU units on improving the counteraction to the smuggling of weapons and ammunition at check points across the state border] Mahisterskarobota. Khmelnytsky, 2019. 92 s. [in Ukrainian]

22. Shershun A. A., Nezdorovin V. P., Myropolska O. V. (2004) *Osnovy mytynoho zakonodavstva v Ukraini*: [Fundamentals of customs legislation in Ukraine] Navch.-metod. posib. Kiyv : TPPress, 2004. 416 s. [in Ukrainian]

Bereziuk V., Tokarchuk M., Boiko V. Recommendations to the state border guard bodies on the threat assessments and forecast in the area of smuggling activities at bcpsn borders with the European union countries

The article analyzes the regulatory definitions of the smuggling process and survey work at BCPs across the state border, the problems that arise in the process of its implementation.

Under the conditions of risks intensification on the state border, there is an urgent need to assess current and potential threats and predict them for a certain period to counter them in a timely manner, even in the absence of sufficient forces and means.

Forecast is a complex and time-consuming process for any organization, so the initial stage of the forecasting process is to identify the need for predicted information. At this stage, it is necessary to answer the question: “What is this forecast for? How will it be used to prepare and make decisions at the appropriate level of government?” That is why the partici-

pants of the forecasting process were identified: the subject, the customer, and the user of the forecast.

The subject of forecasting is an organization, a structural unit that develops the forecast. In our case, it is the information-analytical department of the state border guard body.

The customer of the forecast is the organization, structural unit or the separate official who puts a task on forecast development. In the state border guard body, it is the headquarters and the chief of staff, respectively.

The user of the forecast is the organization, structural unit or official who uses the results in their activities. In some cases, users of the forecast may be the customer. Users of the forecast are both border guard units and the headquarters of the state border guard body.

To assess and predict threats in the smuggling areas, there was conducted a statistical analysis of the results of operational and service support activities at BCPs across the state border with EU member states and using a simplified method of forecasting, extrapolation, there were identified trends in illegal activities in the medium term for the period 2021-2022. The use of extrapolation for forecasting assumed that the nature of the dynamics, namely a certain pattern (trend) of change in the phenomenon under study, which took place for a certain period in the past will remain for a limited period in the future. The statistical analysis was based on information from analytical reports on the situation at the state border and the results of operational and service support activities of the State Border Guard Service of Ukraine in the period from 2012 to 2020. Assessment and forecast were carried out in relation to only one of the types of smuggling activities – arms smuggling, the rest can be determined by a similar method.

The use of quantitative and qualitative forecast of smuggling indicators together with the involvement of highly qualified personnel, modern technical means of inspection, service dogs is quite able to increase the efficiency of detection in BCPs items and materials prohibited for import / export to / from Ukraine (s).

Key words: extrapolation; quantitative and qualitative indicators; smuggling; second-line control; first-line control; vehicle inspection; prognostication.